

sát", de mindenki tisztában van az iránt, ha az Tisza Kálmán politikájától eltérőt jelent, az minden lehet, talán jobb is lehet, — de magyarabb nem lehet! — Csak az, a ki a nemzeti genius inspiratioja alatt áll, csak az képes egyrészt a Koronával megértetni, másrészt a nemzetet meggyőzni azon solidaritásról, mely még az oly kényes természetű Janszky-féle affairék kiegyenlítését is lehetővé teszi.

Kevésbé lélekemelő akár a visszapillantás, akár az előrelátás, melyet pénzügyi helyzetünkre vonatkozólag tehetek. Az elért nagy eredmények, melyeket a haladás terén tettünk, — óriási áldozatokat igényeltek; de azért a kormányt minden hibától mentnek mondani nem lehet s különösen ott, hol az amugy is deficitel lezárt előirányzatot oly mérvben túlhágtá, mely tetemes póthitel követelményét tette szükségessé. És mégis, bár zúgolódással, megszávtam én és megszávtam pártunk e póthitelek, melyek részint investitokra, részint a rendes költségvetés körén belül majdnem rendszeresen üzött tulkiadások fedezésére lettek fordítva.

Önöknek is volt alkalmuk a fedezet nélküli tulkiadások örömeit élvezni, a midőn e városnak kellett a tanítók állami segélyét előlegezni. Habár azonban a kormány még ilyenmő tulkiadásai sem helyeselhethők, vajjon megtagadható-e a póthitel oly kiadások fedezésére, melyek egytől-egyig hasznos s üdvös célokra fordítottak, — a mit még a legelkeseredettebb ellenzék sem vonhatott kétségbe.

Azonban uraim! midőn részünkre vindikáljuk azon dicsőséget, hogy alkotmányunk helyreállításának 20 éve alatt európai színvonalra emeltük közigazgatásunkat, igazságszolgáltatásunkat, tanügyünket és közlekedési hálózatunkat, — mely követelményeket mind rohamosan kellett kielégíteni, — akkor nem térünk ki azon felelősség elől sem, hogy az államháztartásában megzavart egyensúlyt nekünk kell helyreállítani. De erre nem vállalkozhatánk, ha pénzügyünk csakugyan oly kétségbeesztő helyzetben lenne, mint azt az ellenzék állítja. Igaz, hogy az állami kiadások 239 millióról 358 millióra emelkedtek, — de bevételeink is 185 millióról 319 millióra emelkedtek. — Nekünk előbb az ország fejlődésére és a helyes közgazdasági politika követhetésére meg kellett teremtenünk az eszközöket, mert csak így képes a nagyobb terhet viselni.

Meggyőződésem szerint azonban elértük már a netovább határát s a jövő országgyűlésnek ezért nem a haladás, hanem a rendezés célját kell kitűzni. Nem a reactio, nem a rombolás politikájáért emezalatt, hanem a meglévő constructioik fenntartásáért minden erőfeszítéssel kell kibontakozásra törekednünk. Erre sem lesz más mód, mint a hitel s az ország jövedelmi forrásainak fejlesztése, — a mi igazlelkűen jó magyar nyelven annyit jelent, mint adósságot csinálni és adót emelni! Ámítás volna ezt csak el is hallgatni; de ép azért mert ettől távol állok, elhihetik nekem, hogy a létező adóalapok megtámasztásához soha hozzá járulni nem fogok. Az egyenes adók emelését lehetetlennek és a létező viszonyok között szükségesnek sem tartom. Igaz ugyan, hogy a fogyasztási adókat, — melyeket most országsszerte hangoztatnak pártkülönbség nélküli programbeszédében,

— Nem vagyok én kérem dísznő. Én v o k s vagyok.
— Ez az önérték!
— Akadt olyan választó, a ki a külső jelek után ereszté a voksát.
— Egy hosszú, ozikornyás programbeszéd után így szolt egy szavazó szomszédjához:
— Derék ember; rá voksolok!
— Miért?
— Hát csak azért, mert a hosszú dikzio alatt egyszer sem — k ö p ö t t !

Van azonban olyan választó is, a kinek nem volt mindegy akármik jelölt.

A Józsefvárosban történt. Egy választó — valamelyest illuminálva volt — beállt szavazni.

— Kire szavaz? — kérde az elnök.
— Bánom is én, akármire.
— No, de azt muszály megmondani.
— Ej mit! Nekem az mindegy.
— Tehát Kasara?
— Nonó! Megálljunk csak...
— Talán Visaire?
— Ohó! De azt már kikérem magamnak! Éljen Ugron Gábor!

A választások után a csatátérten nem maradtak bevert fejek, tört nyelű fokosok, zuzott kulacsok; és ez szép.
De maradt egy néhány a d o m a. Ezt összeszépertem és ime, beszámoló k vele.

L. E.

— azokat sem fizeti helyettünk más valaki; de legalább nem fizetjük azt, minek hasznát mások élvezik.

Tölem nem követelhetik, hogy a regale megváltása, azzal kapcsolatos szeszmonopolium és efféle finanziaális problémák megoldása iránt egy kész tervezetet terjesszek elé. Oly kérdések ezek, melyeknek tanulmányozása hosszú idő óta arra hivatott szakemberek feladatát képezi, s a melyeknek nehézségeivel oly szellemi óriásokat látunk küzdeni minő pl. Bismarck. De kétségtelennek tartom, hogy ez nálunk ép oly dús jövedelmi forrást képezhet az állam részére, a milyennek azt látjuk Franciaországban és ezt csak azért hozom fel, hogy ne hogy azt higyük, hogy ez ország már minden jövedelmi forrás hiányában van és hogy pártunk bölcsessége ott végződik, a hol az adófelügyelő-é kezdődik.

Ezzel t. uraim! befejeztem a mit belügyi politikánkra vonatkozólag hosszas türelmők kifárasztásával mondtam és áttérhetek a külügyi politikára, — melyről keveset kell mondanom, mert helyettem a tények beszélnek, — oly tények minő a népfelkélési törvények egyhangu meghozatala, — melylyel nem akarom ép azt mondani, hogy megakadályoztuk a háborút, de beigazoltuk, az egész világ előtt, hogy ez országot oly nép lakja, mely fajkülönbség nélkül, — mert nemzetiégi képviselők is megszávták azt, — az utolsó csepp vérig kész hazáját megvédeni.

Az igazat megvallva uraim! én nem bízom a békének huzamosabb fenntarthatóságában s ezért nincs oly komoly politikus ki a védelmi költségek leszállítását lehetőknek tartja. Ennek hangsúlyozását még S z é l l K á l m á n t ó l is hallhatták a kinek pénzügyi állapotaink sajnálására irányuló komoly törekvéseiben pedig senki sem kételkedik és a kinek a pénzügyi dictatura szükségére vonatkozó kormányzati elvét nemcsak hogy követendőknek tartom, — hanem megnyugvást ép ezért csak abban találtam, hogy Tisza Kálmán vette átt a pénzügyi tárczát, mert ezen dictaturát csak ő gyakorolhatja, kinek vállaira nehezkedik politikánk egész sulya.

És most bocsánatot kérek, hogy daczára annak, hogy sok kérdést, minő pl. a nyugdíjtörvény, az országos kiállítás és annak eredménye, a horvát egyezkedés és annak eredménytelensége, a házszabályok revisioja és annak jelentőségéről, és még sok egyéb fontos ügyről, nem szoltottam, s beszédem még is oly hosszúra nyult. Bár miként itélnek azonban ennek alapján úgy saját fejtegetésem, mint pártunk politikája fölött, azon egy megnyugvást öntudatom nyújtja, hogy oly e g y é n i t e v é k e n y s é g e t fejtettem ki, melyre a jövőben már többé nem is vállalkozhatnék. Sunt certi denique fines és ha bármily csekély jót találhatnak eddigi működésomban, annak lehetőségét is csak önöknek köszönhetem, melyért fogadják hálám kifejezését s tartsanak meg hárszóság emlékkükben.

(Vége.)

Dr. Mohay Sándor

beszámoló és programbeszéde.

— Tartotta Gyulafehérvárt jun. 9-én. —
(Folytatás és vége.)

A közpolitikai és közigazgatási feladatok közül már a mult országgyűlés nagy tevékenységet tanusított, a főrendiház reformja, az országgyűlés tartamának 5 évre való meghosszabbítása, a házszabályok már említett revisioja, a mig egyfelől a törvényhozásban az ezredéves alkotmány rendén historiatilag érvényesült tényezőket szabályozván, azokat az újabb kor politikai sulylyal bíró elemeivel egészíti ki, másfelől a képviselőházat állandóbb tevékenységre függetlenebb és szabályozottabb működésre teszi képessé, anélkül, hogy azon a con taktust, mely a választott és választó között léteznie kell lazábbá tenné mert 5 év sok lehet az egyén életben, de kevés a nemzetek történetében arra, hogy ez időközben a közvélemény valamely gyökeresebb változáson menjen keresztül. A törvényhatóságokról, községekéről s az ezek tisztviselőinek fegyelmi ügyeit szabályozó törvények által az autonom hatóságok egymás közötti s az államhatalom irányában való viszonyai határozattak meg oly módon, hogy azok az államhatalommal, mint ez parlamentarizmus felelős kormányzat mellett ott hol az autonom tisztviselő állami közigazgatást is közvetít, helyesen, másképp nem is képzelhető, közelebbi vonatkozásba hozhattak. Megvallom, hogy részemről sajnálom, hogy ez alkalommal csak közeledeztünk és nem mentünk el teljesen addig, a meddig előbb-utóbb eljutnuuk kell, a közigazgatás államosításához, melynek magamat hívéül ajánlom (helyeslés). Ma a vasutak, távirdek és ismétlő fegyverek korában a törvényhatóságok rég megszűntek az alkotmány véd-bástyái lenni, s csak légvár volna azon alkotmány, melynek nem volna más biztosítéka, az ellenkezőleg a közigazgatásnak centralisatioja az, a mi reánk nézve az állami élet erőforrását van hivatva bővíteni, a mi közigazgatásunkat jobbra, pontosabbá, lelkiismeretesebbé fogná

tenni s az itt ott fájdalom mutatkozó hanyagság és corruptionnak erélyes kézzel vetne véget. Én az autonomia lényegét, elvpontját nem a közigazgatási tisztviselő választásában, hanem azon szabad és öntelelősséggel járó elhatározásban látom, melylyel az autonomia körébe tartozó kérdések elintézendők, (helyeslés) a minek végrehajtása — a mennyiben Pözigazgatási ténre tartozik — ép ugy volna fogantatható az állam tisztviselője által, ki e tekintetben az autonom hatóságnak is felelős volna, mint most a hogy autonom tisztviselő az állami közigazgatás ügyeit intézi. Én tehát a közigazgatás államosítását s a közigazgatási tisztviselők kinevezését az autonomiával nemcsak ellentétben állónak nem látom, hanem nagyon szépen megégyezőknek, sőt ez utóbbira nézve előnyösnek tartom az autonomia igaz erejét és tevékenységét azon ténre érvényesíthetve, mely munkásságának elég terjedelmes és nemes feladatot tár fel, a helyi érdekek és köz-művelődés ápolása és előmozdítása körül. — (Helyeslés.)

Ezzel kapcsolatban sőt azon esetre is, ha a közigazgatás állapota a jelenlegi szervezetben marad is a tisztviselők szolgálati pragmatikájának megállapítását a közigazgatási bíraskodás mielőbbi létesítését kívánom a közigazgatási ágazatok egész vonalán, hogy miniatuon ügyekben melyekben egyesek érdeke az állam és a közigazgatási hatóságok érdeke kívánalma is ténykedésével valódi vagy látszólagos ellentétbe lép, a függetlenség és szakzszerűség minden attributumaival ellátott bíróságok által döntessenek el. (Helyeslés) A közigazgatás egyik ágazatában, a pénzügyeket illetőleg már évekket ezelőtt felállított bíróság a közvélemény teljes kielégítése és megnyugvása mellett szolgáltat igazságot és hi lyly független bíróság a közigazgatás minden vitás kérdéseire kiterjeszkedő hatáskörrel állítatik fel ennek áldásos, minden irányban kielégítő a közigazgatás rosz és igazságtalan volta ellen számtalanszor hangoztatni szokott indokolt és indokolatlan panaszokat megszüntető bírása kimaradhatlan volna.

Tisztelt polgártársak! Előadtam nygyjában azon feladatokat, melyeket a jövő országgyűlés által megoldandóknak tartok s jeleztem általánosságban az irányt, melyet e feladatok körül következendőknek vélek. Pártállásomat önök ismerik, s így tehát felesleges szeszparitással élek, midőn előadtam, hogy a jövő feladatának megoldásában csekély erőmhöz képest, azon párt tagjaként fogom törekvésemet irányozni, mely már 12 év óta vezet ez ország ügyeit, mely ez idő alatt a szabadelvű haladás minden követelményeinek szemelőtt tartásával és ország tekintélyét emelte, benn pedig a culturalis és anyagi érdekek istápolása mellett oly állapotokat teremtett, hogy azok áru a műveit nyugat államainak színvonalára emelkedtünk, melynek élén a törhetlen jellemű, lángeszű és szorgalmas férfiú Tisza Kálmán áll, (hosszszan tartó élénk éljenzés) ki nem mint politikai ellenfelei utondani szeretik a hatalomhoz való görcsös ragaszkodás, hanem az indokolatlan támadásoktól vissza nem riadó lángoló hazaszeretet önmegtagadó bátorsága folytán volt képes eddig, — lesz képes ezentul is fenn lobogtatni azon zászlót, melyre a szabadelvű haladás van felírva. (Élénk éljenzés.)

És midőn arra kérem önöket, hogy engem a döntő pillanatban szavazataikkal támogatni sziveskedjenek, — ne tekintsenek az én fogyatkozásaimra, mert a mivel egyfelől az önök bizalma, ugy másfelől e párt az, melyre támaszkodva, a melylyel érintkezésben, mint Anteus az anyaföldtől fogok erőt nyerni, hogy az ország, és az önök közérdekeit méltóan képviselhessem. (Hosszszan tartó élénk éljenzés.)

A „nagyenyedi gyümölcsészeti egyesület“ közgyűlése.

A csöndben, de folyton működő nagyenyedi gyümölcsészeti egyesület májusban megtartott rendes évi közgyűléséről akarunk pár szót szólni. Jelen voltak: Dr. Magyar Károly alelnök elnökle alatt: Kovács Gyula, Török Bertalan, Váró Ferencz, Morágyi István, ifj. Gáspár János, Vajna István és Munkácsi József; Dr. Winkler Albert egyleti pénztáros. Dezső Zsigmond gazda és Benedeck Gábor titkár.

Elnök az egyesület 1886. évi működését pár szóban vázolván, az ülést megnyitja. Első tárgya volt az elnöki szék betöltéséről szóló jelentése az alelnöknek, mely szerint bejelenti, hogy a mult évi közgyűlés határozatából alelnök és Török Bertalan egyleti tagokból álló küldöttség megyénk főispánját mélt. báró Kemény Kálmánt az egyleti elnöki szék elfoglalására felkérte, azt szives volt a legnagyobb készséggel elfogadni, s egyuttal sajnálatát fejezte ki a fölött, hogy a mai közgyűlésen elfoglalása miatt meg nem jelenhet, hanem ígérte, hogy a legközelebbi ülésen részt veend. A közgyűlés a mélt. báró ur ezen kijelentését örömmel fogadta, s azt jegyzőkönyvre vétetni határozta.

Ifj. Gáspár János az 1886. évi zárszámadás megvizsgálására kiküldött bizottság előadója bejelenti, hogy az elmúlt 1886. évben 456 frt 58 kr bevétel és 212 frt 84 kr kiadás volt, s így ez évre 243 frt 74 kr pénztármaradék hozott át, — és ajánlja, hogy miután a számadás rendben találtott, a pénztárost fenntartandó fenn

tartásával mit a köz Ezu 1887. évi 752 frt 90 kerteszlak forint 93 közgyűlés talan egy szegnél n „Közérdekl ban külö népies ve alelnök, egyleti ta zott leend urat is fe vetés tárg tesz, hogy az egylet gyűlés elv idén egy dást vesz mazást; a közgyűlés tal álljon A k ülésből ki az egylet ot holdas csemetékkel ezellér ké szerződés A k teskedést egylet — szomszéd sérti, mel a jövő vá let a lelke felfogja egy mond egy szorosan zszindely álló épület Több mire a m És i és 80 ren egyletbe, vidéki és nak be; a egylet, mi díjt évi 1 reájok néz Per képzeln, akár a ha téték, hog a Tisza, fekszik, v ját a viz sem érhe ter volt. A boritra — geði hatá kútl az é közó rém A v mérföld legnagyo dig a tul szélyben óta elkész Erre az ember, normalis magasságn hogy tete és a mely tén vonul hegyalá körül a v Ilye töltés me csontváza össze, mi részein e köbörkol

tartásával a számadás kötelezettsége alól felmentessék, mit a közgyűlés egyhangulag elfogadott.

Ezután Dr. Winkler Albert egyl. pénztáros a jelen 1887. évi költség előirányzatot terjeszti elő, mely szerint 752 frt 93 kr bevételt, 725 frt kiadást (melyben egy kertészlak építés költségei is bennefoglaltak) és 271 forint 93 kr pénztár maradvékát helyez kilátásba, — a közgyűlés által ellenvetés nélkül elfogadjatik. Török Bertalan egyleti tag indítványára a szakművekre az eddig összegnél nagyobb határozatokat fordítani, — valamint a „Közérdek“ ez 15. év számában megjelent és 100 példányban külön is kinyomatott „a gyümölcsészet 12. szabálya“ népies versekre határozatokat megválasztani — és az alelnök, Morágyi István vinczellér képezdei igazgató és egyleti tag megbízatnak ezen verseknek a népiskolák között leendő kiosztásával, mire nézve a kir. tanfelügyelő urat is felkérve utasítás adásra. Ugyancsak a költségvetés tárgyalása alkalmából Morágyi István indítványt tesz, hogy a vinczellér képezde szorgalmasabb tanulói az egylet által időnként megjutalmaztassanak. Mit a közgyűlés elvben elfogad, azonban tekintettel arra, hogy az idén egy kertészlakot kell építeni, mi is rendkívüli kiadást vesz igénybe az idén kivihetetlennek tartja a jutalmazást; azonban a választmányt megbizta, hogy a jövő közgyűlés elébe a jutalmazás módzataira nézve javaslattal álljon elő.

A közgyűlés utolsó tárgya volt a mult választmányi ülésből kiküldött Dr. Winkler Albert egyleti tag jelentése az egyletnek Nagyenyeden a várszegeteza végén fekvő öt holdas bekerített és részben magoncokkal és oltott csemetékkel beültetett faiskolakertjének 23 évre a vinczellér képezde részére leendő bérbeadására vonatkozó szerződés megállapítása.

A kertészlak felépítésére nézve a közgyűlés az intéskedést mindaddig felfüggeszteni határozta, míg az egylet — illetőleg a város és collegiummal, mely egy szomszéd talken már kész épülettel bír, a cserét megkíséríti, mely csere ha nem sikerülne, — minek eredménye a jövő választmányi ülésre bejelentendő lesz — az egylet a lelkészlak építéséhez azonnal neki kezd, s házilag felfogja építeni. Az építkezés felügyeletével Dezső Zsigmond egyl. gazda és Benedek Gábor titkár biztatnak meg, szoroson körülírva, hogy egy tervszerű, téglafal és szindely fedelű lakszoba, konyha és dolgozó szobából álló épület, 650 frtig menő költségvetéssel lesz építendő.

Több tárgy nem lévén: elnök a közgyűlést bezárja mire a megjelent tagok az elnök életésével elosznak.

És itt megemlítjük, hogy az egyletnek 5 alapító és 80 rendes tagja van, Nagyön kívánatos volna, ha ez egyletbe, mely életrevalóságának már annyiszor jelét adta vidéki és városi birtokosság közül mentől többen állanak be; annnyival is inkább megérdemli a pártolást ez egylet, mivel tagjai a csemete bevásárlásnál a tagsági díjt évi 1 frt felülhaladó összeget takaríthatnak meg a reájok nézve létező árkedvezmény folytán.

T.

LEVELEZÉS.

— Szegedi levél. —

1887. június hó 17-én

Kedves barátom!

Persze ti Szegedet árvíz nélkül nem is tudjátok elképzelni, mintha bizony e kettő együvé tartoznék — akár a halpaprikás és a turós csusza! Talán azt is elhitétek, hogy uszik Szeged? Pedig dehogyan uszik! Hiszen a Tisza, balpartján öntött ki, Szeged pedig a jobb parton fekszik, védve a hatalmas körtöltés által. Ennek koronáját a víz rendes nievanjával 8 méterrel magasabb áradat sem érheti el. Az ideai legnagyobb vizállás csak 6 $\frac{1}{2}$ méter volt.

A halparton persze alacsonyabb a töltés, el is van borítva — a Marostól felül — roppant terület. A szegedi határnak azon az oldalán levő kis része sem menekült az ártól. Ebből keletkeztek aztán a Szegedre vonatkozó rémhírek.

A város azonban, mint mondám, 14 $\frac{1}{2}$ négyszög-mérföld (—145.000 kataszt. hold!) területű határnak legnagyobb részével az innesső parton terül el, az ár pedig a tulsó part mentén pusztít. Hogy lenne hát veszélyben Szeged? De ki fél itt egyáltalában víztől a mióta elkészült a körtöltés.

Erről a nagyszerű körtöltésről fogalmat szerezhethet az ember, ha a Maros Enyed felől partján egy folyó normalis állású vizének felszínétől több mint 8 méter magasságra emelkedő töltést képzel, mely olyan széles legyen hogy tetején 3 szekér egy más mellett közlekedhessék és a mely Gombástól Szentkirályig közvetlen a vízmentén vonuljon el, két vége pedig a folyótól eltávozva a hegyalá kanyarodjék s az őrhégy alatt összeérve zárja körül a várost és határnak nagy részét.

Ilyen farkába harapó kigyóhoz hasonló ez a körtöltés melynek testében két hatalmas czölöpör képezi a csontvázat. A czölöpöket 3 ujjvastagságu vasrudak tartják össze, mint kötszövetet a csontokat. Testének érzékenyebb részein ez az óriás kigyó még panczéllal is el van látva, köbburkolat alakjában.

Ha már most Enyed városát gondolatban épen a Maros partjára eszutatjuk, hogy képzelt körtöltés lapította oldalához simuljon — akkor egy második Szeged áll előttünk, csak a hegyeket kell még szépen elsimítani kétfelől. Igaz ugyan, hogy ez a képzeletbeli Szeged hasonlíthatatlanul kisebb és távolról sem olyan díszes, mint az igazi, melynek belterülete $\frac{1}{4}$ négyszög mérföld (—1428 kataszt. hold) és a mely Budapest után az ország legszébb városa — nó, de nem is kerül 37 millióba, mint az.

Ugy bizony, az árvíz után 37 millió frt lett Szegedbe beleépítve! Ebből kiadott az állam a rakpartra 1 $\frac{1}{2}$ milliót, a Tiszára épített vashidra ugyanannyit és középületekre 6 $\frac{1}{2}$ milliót, összesen 9 milliót; A város 6 millióval járult a költségekhez. Hiszen csak az utcák feltöltése és kiköveztetése is fölment egy-egy millióra, körtöltésre még több. A többi 22 millió a lakosságtól került ki.

Elég az hozzá, hogy a Szegediek nem félnek a víztől kedélyesen „párt-vacsoráznak“, jól élvén halpaprikással, melyre csak úgy következnek a már említett turós csusza, mint a miatyánkra az amen. Hogy mitől is válik ez az — idegenek által halászlének is nevezett — halpaprikás olyan pompás étellé, azt a jó isten tudja. Hiszen hagyomány és paprikán kívül csak vízből készül. Nó meg halból.

Az igaz, hogy aztán hal, a mi bele jön! Ugy látszik, hogy a tiszai hal hasonlíthatatlan jósága teszi ezt az ételt páratlanú, a maga nemében. Azt hiszem különben, hogy ha kecsége a Marosban is találkoznék — nem volna kilója legalább 2 frt — mint itt Szegeden — akkor az enyedi gazdasszony is ép oly kitűnő halpaprikást tudna készíteni mint akármelyik halász, mert csak harscát és potykát kellene még szerezni hozzá, (a mi ott olcsóbb, ha van és elővenni egy bográcsot (kisüstöt) annak az alját hagyama szeletekkel kirakni, a halat nagy darabokban belerakni s annyi vizet tölteni rá, hogy ellepje és végül jól meg paprikázzni. De csak rózsapaprikával, mert a másik harap ám! A többi aztán magától mén, ha mérsékelt tűz ég a bogrács alatt. Csak kavarani nem szabad, különben a húszeletek összeroncsolódnak. Az pedig öreg hiba lenne. Elég ha a bográcsban, fülénél fogva egyet-egyet csavaritunk, felzavarodik az által tartalma.

Ha megmondom még, hogy a halat a bogrács fölött kell feldarabolni, hogy a vére a világot se veszen kárba — akkor minden titkát elárultam e nagyszerű étel készítésének, mely után ő felsége is — megtörtölte a száját.

(Vége köv.)

Szegedi.

Színház.

Június hó 18-án. Csikykonti operettje a „Királyfogás“ a kedvezőtlen idő daczára telt ház előtt került színre. Az előadás általánosan tetszett Bácskai Julesa (Fjora), Ferenczy (Radziwil), érezes hangjával diadalmasan énekelte szerepét. Fjora jelesen támogatta. Nyiregyházi (Amadil) és Rózsa Rózsika (Lolo) szép pár volt és csinnal énekeltek. Dancz (Marx) folyton élénk derűtségben tartotta náthájával a publikumet. Deák Péter erős komikummal játszott.

Az énekkar kitűnően felelt meg feladatának.

Június 19-én Berezik Árpád új népszínműve a „Paraszt kisasszony“ került színre telt ház előtt — nagy tetszés között. Rózsa Rózsika k. a. kinek a dícséretből a legtöbb rész jut, pajkos eleveuséggel játszotta végig a czimszerepet és gyűjtő dalait, a közönség többször megújrázta. Mellette Kovács Lajosot kell megemlítenünk, ki Rezeda szerepében kabinet-alakítást nyújtott. Ferenczy (Fátyol Gergely). Aszalai (kelemes Tamás). Csókáné (Mathild) és Homokainé (Gönczölné) teljes erejükkel járultak az est sikeréhez.

Június 20-án Bácskai Julesa asszony javára Bácskay N. Mária vendégfelléptével „Papageno“, vagy a madárfogó kneiselnek 4 felvonásos bohózatja került színre, A jutalmazandó elismert jóhangzásu neve, művészi játéka zsufolt házat hozott össze, kit megjelenésekor zajos éljenzés számtalan esokor s a Bethlen-főiskola ifjuságának koszoruja fogadott. A széles jékedvvel, nagy élénkséggel játszó Magda szobaleányt egész este elhalmozta a kökítettetésével. Mellette Kaczor (Kovács Lajos), e szorgalmas, ifju színész kell kiemelnünk, ki hova tovább mind csinosabb tehetséget mutat, s kinek szép jövőt merünk jósolni mert alakja, biztos játéka folyton emelik színészi pályáján. Aszalai (Turnai), Gyutaes (Szalkai) és Deák (Argyelii Tódor) jól állották meg helyüket. Deákot külön is meg kell dícsérnünk, mert minden tulzástól menten, oly élethiven adta a magyarul rosszul tudó bakát, hogy a közönséget mindenik megjelenésekor élénk derűtségbe hozta.

Június 21-én az „Urak és Cselédek“, cz. életkép került színre. A darab nagyon szellemes és tisztességes bonyodalomnak örvend. A bonyodalom kifejtése nem erőszakolt. Rendkívül éles megjegyzésekkel, ötletekkel van tele, melyek az apró-cseprő élet ferdeségeit ostorozzák. A szereplőkről egy-két szemérvény kivételével dícsérettel szólhatunk. Kovács L. (Szeley), Szalkai (Kormos), Rózsa Rózsika (Teresi), Deák P. (Nepomuk), Homokainé (Rézi) Ferenczy (Hordár) igen sikerült alakítások voltak a szere-

pöket dícséretre méltóan töltötték be. Csókánéra az a megjegyzésünk, hogy igen sok modorosság van benne, az pedig nagy hiba egy színésznőnél, mert minden játékát összetörheti vele.

Június 22-én „Felhő Klári“ Rátkay László 100 arannyal jutalmazott népszínműve került színre Rózsa Rózsika k. a. jutalomjátékául. A bohózás, ingadozás tragodiájának induló darab, hol a hős megsemmisülése tragikus szint ad a megoldásnak, író poetikus felfogásának s érző szívének adta bizonyosságát, mely mely nagy mértékben feledtette a dráma technikai fogatkosásait, sőt jó részt a cselekmény szegénységét is. Rózsa Rózsikát (czimszerep) megjelenésekor hosszantartó élénk éljenzés, számtalan virágcsokor és egy szép koszorú: „Rózsa Rózsikának — a nagyenyedi deákok“, Valóban a közönségnek ez elkényeztetett kedvence megérdemelte e kitüntetését, mert oly drámai vonásokkal jáaszott; minőt ily ifju színésznőnél nem várható. Dalait, melyeket nem a széles hanganyag, hanem az üdeség jellemez, többször megújrázták. Mellette Kovács Lajos (Aba Andras) drámai erejű játéka tűnt fel. A mellékszereplők is mind megallozták helyüket.

Június 23-án Szigethy „A jó madár“ című darabját adták. A szereplők közül kiemelendő Deák Péter, kinek játéka az este kifogás alá nem eshetett. Homokainé Ferenczy, Rózsa R. Kovács L. szintén dícséretet érdemelnek, de annál inkább megrovandó Aszalai, ki azt a szép szerepet, mely az ő kezében volt, neveltség erőlködésével, félszeg játékaival teljesen tönkre silányította. Egy drámai szerephez drámai hæv és erő kell, de nem kiabálás. Ezt jó lesz megjegyezni.

Június 24-én Deák Péter jutalomjátékául: Conoville; harangok“ félig telt ház előtt, Deák (Gáspár apó) elég jó alakítást nyújtott, míg Bácskai Julesa (Szerpolette) mindenkit meg lepett játékaival.

IRODALOM.

+ Mulattató Zsebkönyvtár. Az előnyösen ismert szépirodalmi vállalat legújabb megjelent füzetét három igen kedves kis könyvvel gyarapítják szépirodalmunkat. A 35—36-ik füzetek ugyanis Zschocke legkitűnőbb nagyobb elbeszéléseit, a „Holt vendéget“ közlik erőteljes fordításban; a 37—38-ik kettős füzetek pedig Erdélyi Gyula négy eredeti vidám elbeszélést tartalmaznak. A 39-ik füzetben igen ügyesen összeválogatott 150 adoma van a gyermek- és diák-élet tarka világából összeböngészve Györfy Lajos által, „Vig Diák“ cz. alatt. A kis könyvek (kettős füzetek) ára egyenként csak huszonegy krajczár, az utóbbi egyes füzeté pedig 12 kr s így a „Mulattató zsebkönyvtár“ a legjutányosabb hazai füzetes szépirodalmi vállalatnak kell tartanunk. A jeles vállalatot első rangú szépíróink közreműködésével dr. Körösy László szerkeszti s a Buzárovits Gusztáv könyvkiadó cég adja ki Esztergomban. Az eddigi füzetek immár egy egész kis könyvtárt képeznek szebbnél-szebb világirodalmi s hazai szépirodalmi művekből, melyeket mind beszkélni, mind páratlan jutányosságunknál fogva ószintén ajánlhatunk olvasóinknak.

+ A „Magyar Háziaszony“ című gazdag tartalmu heti közlönyt kedves olvasóink figyelmébe és pártolásába ajánljuk. A szépirodalom terén oly kiváló nevet vívott Beniczky B. Lenke tollából számos érdekes elbeszélés, a házi gazdaság köréből számos érdekes közlemény élénkíti e lapot, melynek előfizetési ára — 6 frt egy évre — dusan meg van fizetve tartalmával.

VEGYES HIREK.

— A Bethlen-főiskolában a tanév ünnepélyes berekesztése, a pályanyertes művek jutalmazása s a jutalomkönyvek kiosztása tegnap délután díszes közönség jelenlétében történt meg. Makkai Domokos főiskolai rector tartotta az emelkedett szellemű berekesztő beszédet, melyben szigorú, de igaz kritikát mondott az ifjuság néhány tagjának magaviseletéről, humorosan vont párhuzamot az állami és reformált hitfelekezetek által fentartott középiskolák közt. Jövő számunkban bővebben ismételjük e szép ünnepélyt.

— Röggtönzött majális volt pénteken a vizgák befejezése után a polgári iskola mindkét nemű növendékeinek, mely igen kellemes idő töltésébe nőtte ki magát az iskolából már kikerült leányoknak s a magasabb osztályokat látogató tanuló urakra nézve is zászlóval s zene kísérettel vonultak ki a sétátra hol apraja nagyja késő estig a legkellemeseben mulatott.

— Jótékonyág. A pécsi négyelet megyénk alispánjához 140 frtot küldött a csügedi tűzkárosultak közt leendő kiosztás végett. Az ily nemes tett nem szorul dícséretre.

— Opera előadás lesz folyó hó 27-én (hétfőn) az itt időző szintársulat jeles tenoristájának Nyiregyházinak jutalmazására. Ez alkalommal a „Troubadour“ című operát adják elő, melyben szíveségből Szegedi (Eckstein) Gyula úr, városunk szülötte és a m. kir. operaház egyik nagyreményű fiatal tagja is közre fog működni. Szegedi úr első fellépte iránt mindenfelé nagy az érdeklődés, a bucsúzó szintársulat, valamint a jutalmazandó egyaránt megérdemlik a közönség szives támogatását s így szép reményt fűzünk az itt ugy is oly ritka operai előadás sikeréhez.

— Nyilvános számadás. E hó 19-én a nagyenyedi iparos ifjuság, a helybeli önkéntes tűzoltó egylet javára rendezett mulatság alkalmával összes bevétel 75 frt 10 kr; kiadás 76 frt 80 kr; e szerint 1 forint 70 krajczár — deficit. — Felülfizettek: Munkácsy Zs. 2 frt, Jakab K. 1 frt, Tóth Lujza és Berta 20 kr, W. J. 80 kr, Dunai Albert 50 kr, Wohner József 20 kr, Bodola Lajos Ince István 40 kr, Guiaosi József 50 kr, Balázs János 40 kr, Balázs József 20 kr; melyért forrá köszönetét nyilváníti a r e n d e l t b i z o t t s á g.

KÖZGAZDASÁG.

Nézet a phylloxera-kérdéshez és valami a szőlőszet nomenclaturájáról.
(Folytatás és vége.)

Mindezek kikürtülése végett a lúgasmiveleteknél eo-
ipao mélyebben kell lenni a gyökérzetnek, mivel tudva-
levőleg a tökmiveleteknél mindig közelebb van a gyökér-
zet a föld színéhez, mint hosszabb miveleteknél.

A mélyebben elhelyezkedett gyökérzetnek pedig az
imént említettek kivül, egy lényeges előnye van. Jól
tudjuk, hogy a szénkeg-főcsölök földbe nyúló karja alig
1, láb (45 cm.) hosszuk; — ebből következik, hogy a
phylloxera a földszinhez közel lakozik nyáron átal, már
pedig a lúgásoknál legalább 15 cm. mélyen nem lesz
szabad gyökérzetnek lenni, innen 45 cm-éterig még 30
cm-éter mélységű földrétegen lesz irtandó (gyérintendő) a
phylloxera, azon alól — én valószínűnek tartom — ke-
vésbé tud pusztítani, mivel tömege által pusztít, már pedig
olyan mélyen — levegő hiányában is — aligha él, vagy
ha él is, de mindenesetre a szaporulata sokkal, sokkal ki-
sebb kell hogy legyen! mert még a levegő-hiányon kívül
hűvösebb is a talaj a szaporulathoz.

Ha jól megértett a szives olvasó és radicalis javítást
szándékozik behozni, kísérje meg.

Kevesebb évi költséggel több bort lesz képes ter-
melni, azon kívül, hogy a phylloxera-vészszel könnyen
daczolhat.

Egy közép erős növésű töke az 5-ik évben teljesen
kész van, ha sima vesszőültetéssel kezdjük is. Alakra
nézve úgy fog kinézni a szőlőtöke, mint a két karu egy
soros füzérek az alakított törpe fánál. A kik az 1885 iki
országos budapesti kiállításon megfigyelték a b. diószegi
törpe-fa füzérek, egészen maguk előtt láthatják az így
nevelendő tökéket.

Ha épen a jelenben ohajtaná valaki, szivesen leraj-
zolom és megküldöm, addig is, míg a fent jelzett kis
munkámban közzé teszem.

* * *

Végül ide függesztém a szőlő-nomenclaturára vonat-
kozó szerény indítványomat is, mely némileg összefüg-
gésben áll a phylloxera kérdéssel is.

Jól tudjuk, hogy ezer és ezer szőlőnévvel kinlódunk
ma hazánkban s úgy vagyunk, mint a Babel-torony építői,
nem értjük egymást.

Ezért röviden azt volnék bátor szerényen indítvá-
nyozni, hogy egyesület által kéretnék föl a nmlgu föld-
művelési ministerium, hogy a kecskeméti nagy homok-
talajú Miklós-telepből szakittassék ki 20—25 hold kísér-
eti szőlőtelepül, mely állandó, — élő — országos szőlő-
kiállításhoz szolgálna.

Ma már van annyi érdeklődés hazánkban, mely
nagyon is igénybe venné az ott látandókat. Az ország
minden vidékén van szőlős gazda és vinczellér, ki az
ottani helyi fajoknak helyi elnevezését tudja és ezen
néven lenne beküldendő Kecskemétre.

Kecskeméten homok-talajban a kipusztulással fenye-
getett egyes fajok mentetnének meg, mivel teljesen ül-
dőzendő szőlőfaj nincs, csak a talaját, climáját és miveleti
módját kell kipróbálni.

A miveleti módok a Kecskeméten saját vidéki ne-
veikkel ellátott fajok legfeljebb 8 miveleti móddal kezel-
tetnének és pedig kopasz fejm., rövid csapos m., cser és
csapos m., javított bak m., rajnai szálvesszős m., Guyott
szálvesszős m., ménesi karikás m., erdélyi karikás m. és
még föl lehetne venni a kétsoros Thomeri lúgasmive-
tetet is.

Ez lenne a hazai szőlőszet nomenclaturájának leg
rövidebb útja, hogy a számtalan synonym szőlő-nevet ki-
küzöböljük.

Sok ampelographust láttam már, de mindig oszto-

zódnak s itt a külföldi fajok rajzai, leírásai mérvadóak
ennél nek, míg a hazaiak teljes valóságukban lennének
leírhatók hitelesen, a névtelenek pedig háttérbe szorít-
nának, mint Bereczki Máté „Gyümölcsészeti vázlatok“
című nagy munkája végzi ezt egy emberélet árán.

De a szőlőszet rövid 5 év múlva mutatná magát s
10 év alatt teljesen tisztában lennének szőlőfajaink nevei
vel. miveleti módjaival.

Egyenlő viszonyok között a relativ é r é s i idő is
megállapítható lenne s akkor nem lenne a baranyai kor-
rán érő faj a felvidéki korai fajok között középerőnek
híresztelve.

Ennyi, a mit leírni rövid vázlatban a szőlőszet iránt
érdeklődők figyelmébe ajánlok, szóljanak hozzá a szives
olvasók s ha tán felvilágosítás kell soraimhoz, készséggel
szolgálók.

Pécs. 1887. május hó 11-én.

Dezső Miklós.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

DR. MAGYARI KAROLY
SZILÁGYI FARKAS TÜRÖK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Huzás Julius 22-én

Kincsem Sorsjegy á 1 frt 11 sorsjegy csak 10 frt!

Főnyeremény Kézpénzben

50.000 frt

10.000 frt 5000 frt 20% lev. 4875 pénz-nyeremény.

Kincsem Sorsjegyek kaphatók
A magyar lovaregylet sorsjegy-irodájában:
Budapest, váci-utca 6. sz. és Wokál János úr
könyvkereskedésében Nagynyeden. 8-8

Hirdetmény.

Az V-ik Kincsem-sorsjáték
kisorsolása a Nagyméltóságú magyar királyi pénzügy-
ministerium engedélyével

f. év július hó 22-ére halasztatott el.

A magyar lovaregylet sorsjegy-irodája.

3 1/2 lóerejű
GŐZMOZGONYOK
fa-, szén- és szalmatüzelésre
s legszilárdabb szerkezetű, könnyen
szállítható s új szerkezetű
GŐZCSÉPLŐGÉPEK
szeges dobbal, kettős tisztító művel, ár-
patoklyaszóval és osztályozó hengerrel.
Ár 3150 frt és azon felül.
MUNKAKÉPESÉSG
10 óra alatt 3000—6000 kéve
JÓTÁLLÁS.

Az 1885-iki
BUDAPESTI ÁLTALÁNOS
ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSON
NAGY DISZOKLEVÉL. 9-10

MAGYAR GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK
GROSSMANN és RAUSCHENBACH-tól
BUDAPESTEN.

GROSSMANN és RAUSCHENBACH
ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁRA
külső váci ut 7. BUDAPEST külső váci ut 7.

4, 6, 8 lóerejű
GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK
verőlécces dobbal és vaskerettel,
legújabb, legszilárdabb szerkezet;
EKÉK, VETŐGÉPEK,
ROSTAK, MALMOK,
MORZSOLÓK,
SZECSKA- és RÉPAVÁGÓK
és mindennemű más
MEZŐGAZDASÁGI
GÉPEK.

Budapestre felránduló vevők kizárólag
és egyenesen gyárunkba (5 percnyire
az osztr. államasutótól) jönni kéretnek.

Wokál János könyvnyomdája Nagynyeden, 1887.

Sze
A KI
lap
köz
Wok
az e
bér
Kézir

AZ

Tud
Visi-párt
mond Áko
József jele
fel, — ki
javára, a
Itt le
intézet ny
a közpályá
fogást tant

Tartotta dr.
szabadelvi

Mély
nek előtt
meleg kös
kitüntető,
kerület jel
mélyiségét
Való
lok, melye
fejlettség
melynek e
közélet am
a párt e v
ha ezekkel
önök kitün
tét nekem
zetétől mé
szönetemet
tehetségem

De h
egy fényes
nek nem kö
gatják ezt
csilláma, h
minden oly
becsületes
ben nem e
haza és a
keinek me
igaz és tá
Igen

dásban, m
melyet e
iránynak v
s annak a
gyok igén
lásának ké
Es t
nyek és v
tunk urait
A fi
in ultima
egy maga
kérszálai
hat a me
lati mego
Már
s így ne
utain.
Az
batos, tisz
tikai prog
tettsége fo
dolatot kid
élet vezeté

Az
hazánkban
nem tudot
gyarapító
helyezi m
párt, mert
sadalomma
tának kifé
Ezér
szonyaink
politikai b